

Asia: VN/11304/2024-VM-28

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta ja tuloverolain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi verolaeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Päällystöliitto ry on puolustusministeriön ja sisäministeriön hallinnon aloilla toimiva työmarkkinakeskusjärjestö ja Akavaan kuuluva valtakunnallinen maanpuolustusaatteellinen ammattijärjestö. Jäsenet toimivat maanpuolustuksen, rajavartioidinnin ja sotilaallisen kriisinhallinnan aloilla.

Päällystöliitto ry vastustaa ehdotusta työmarkkinajärjestöjen verovähennysoikeuden poistamista.

Päällystöliiton näkemyksen mukaan työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut ovat luonteeltaan tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuvia menoja. Tämä pätee niin työntekijä- kuin työnantajajärjestöjenkin jäsenmaksuihin. Järjestäytyneet työmarkkinaosapuolet kantavat merkittävää yhteiskunnallista vastuuta muun muassa työmarkkinoiden vakauden ja ennustettavuuden varmistamisessa sekä eläketurvajärjestelmän kehittämisessä. Esityksen toteutuminen olisi omiaan heikentämään näitä tavoitteita ja rapauttaisi järjestäytymisen edellytyksiä.

Jäsenmaksujen verovähennysoikeus on kiinteä ja olennainen osa suomalaista työmarkkinamallia, joka on perustunut vahvaan neuvottelujärjestelmään ja sopimusyhteiskuntaan jo ensimmäisestä tulopoliittisesta sopimuksesta alkaen. Järjestöt vaikuttavat suoraan jäsentensä ansaintamahdollisuuksiin muun muassa työehtosopimusten, neuvonnan ja oikeusturvan kautta.

Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen ammattisotilaita koskevien esim. rikosten tutkinta on eriytetty tavallisesta rikosprosessuaalisesta menettelystä ja yleensäkin ottaen sotilasorganisaation selvitys- ja esitutkintakynnsy ovat hyvin matalalla. Näissä tilanteissa järjestön tarjoama oikeusturva

ja -apu on korvaamatonta, koska työnantaja ei tätä oikeusapua järjestä. Vaihtoehdoksi saattaisi jäädä yleisen edunvalvonnan piiriin hakeutuminen, mikäli palkansaajalla ei olisi varaa itse hankkia tarvitsemaansa apua, tai vähintäänkin nämä kulut olisivat tulonhankkimisesta aiheutuvia menoja. Vastaavien palveluiden, kuin mitä jäsenmaksut sisältävät, hankkiminen yleisiltä markkinoilta tulisi yksittäiselle palkansaajalle kohtuuttoman kalliiksi. Näin ollen jäsenmaksut täyttävät luonnollisten vähennysten kriteerit, jotka ovat vakiintunut osa verotuksen normijärjestelmää Suomessa ja kansainvälisesti muun muassa pohjoismaissa.

Mikäli jäsenmaksujen vähennyskelpoisuus poistettaisiin, kyseessä olisi verosanktio, joka poikkeaisi jyrkästi normaalista verokohtelusta. Suomen henkilöverotuksessa ei nykyisin käytännössä ole vastaavia sanktioita, mikä korostaa esityksen poikkeuksellisuutta. Pelkästään valtiontalouden tarpeet, kuten verotuottojen lisääminen, eivät ole riittäviä perusteita tällaiselle rajoitukselle.

Esitykseen sisältyy huomattavia rajanveto-ongelmia ja sääntelyn epämääräisyyttä. Esityksessä ei kyetä selkeästi ja oikeudenmukaisesti rajaamaan, mitä järjestöjä verovähennysoikeuden poistaminen koskisi. Näin ollen syntyisi tulkinnallisia tilanteita, joissa järjestöjen olisi esimerkiksi muutettava sääntöjään säilyttääkseen jäsentensä vähennysoikeuden, tai joissa jouduttaisiin kiistelemään vähennysoikeuden ulottuvuudesta Verohallinnon ja tuomioistuinten kanssa. Tällainen tilanne on sekä hallinnollisesti raskas että oikeudellisesti epäselvä.

Päällystöliitto ry vastustaa myös esitystä poistaa kaavamainen työhuonevähennys.

Koronapandemia muutti merkittävästi työn tekemisen tapoja erityisesti asiantuntijatyön osalta. Pandemian aikana opittiin, että etätyö tai hybridityö voivat merkittävästi tehostaa työntekijöiden ajankäyttöä ja parantaa tuottavuutta. Monilla työpaikoilla ainakin osittaisesta etätyöstä on tullut pysyvä osa työkuultuuria, jonka myötä työtiloja on karsittu. Kaikki työntekijät eivät välttämättä enää edes mahdu yhtä aikaa yhteisiin tiloihin töitään tekemään.

Oman asunnon osalta työhuonevähennys myönnetään lähtökohtaisesti kaavamaisena vähennyksenä, koska tulon hankkimiseen kohdistuvaa osuutta todellisista oman asunnon menoista on yleensä vaikea selvittää. Kaavamainen työhuonevähennys toimii hyvin. Se on yksinkertainen ja hallinnollisesti kevyt, kun kustannuksia ei tarvitse eritellä. Kustannuksia kuitenkin syntyy. Etätyön tekemisestä aiheuttaa kustannuksia mm. kodin kulumisen, lämmityksen, sähkön, veden, työvälineiden ja -yhteyksien hankinnan vuoksi. Niistä vähäisin ei ole työskentelyyn käytettävän tilan vaihtoehtoiskustannus. Kun tila on varattuna työn tekemiseen, sitä ei voi käyttää muuhun tarkoitukseen. Omassa asunnossa käytössä oleva työtila ei tule olla verovähennyksen kannalta huonommassa asemassa kuin kodin ulkopuolelta vuokrattu työtila, jonka kustannukset olisivat vähennyskelpoisia. Kaavamaisen työhuonevähennyksen poistaminen olisi omiaan heikentämään etä- ja hybridityön toimintaedellytyksiä ja olisi ristiriidassa joustavan työnteon tukemisen kanssa.

Jalkanen Marko
Päälystöliitto ry